

MILJÖ Vatten och avlopp

Oro för nya tvångsanslutningar

ETT NYTT KRAV PÅ KOMMUNALA vattentjänstplaner riskerar att skapa konflikter i samhället, menar en VA-expert. Planerna pekar ut områden med enskilt vatten och avlopp för anslutning till kommunala nät – till höga kostnader. I Östhammar satsar man på en 1,3-miljarderslösning, men trycker på dialog och hänsyn till medborgarna.

” Det är enligt planen 1 000 fastigheter som ska tvångsanslutas till enorma kostnader, och de vet inte om det. HELEN ANDERSSON, boende på Gräsö.

” Ekonomin är en viktig fråga för att göra det här så smart som möjligt så att det inte drabbar varken VA-kollektivet eller skattekollektivet orimligt mycket.

SARA LARSSON, kommunansvarig, Gästrikre Vatten.

Eva Sagerfors
eva.sagerfors@epochtimes.se

Vid ett samrådsmöte den 17 oktober presenterade Gästrikre Vatten en ny vattentjänstplan för Östhammars kommun i norra Uppland. Planen omfattar satsningar på utbyggda vatten- och avloppstjänster för 1,3 miljarder kronor. Östhammars reningsverk ska läggas ner och i stället vill man dra ledningar till Öregrundens reningsverk som ska byggas ut.

Man har även tagit fram ett underlag för områden med fastigheter med enskilt avlopp, som kan behöva anslutas till kommunalt vatten och/eller avlopp.

I kommunen bor cirka 22 000 personer, men med sommar-gästerna nästan fördubblas antalet. Ungefär 65 procent är i dag anslutna till det kommunala nätet.

Helen Andersson är bofast på Gräsö, där flera områden bedöms ha ett stort behov av att vatten och/eller avlopp (VA) ordnas kommunalt. Hon fick höra om planerna för ett par månader sedan på ett möte i kyrkans regi. Någon information från kommunen har hon inte sett. Inte heller bekanta som bor i områden som utpekats ha ett stort behov har vetat något.

Hon har försökt ta reda på om hennes fastighet ingår i ett utpekat område. I vattentjänstplanen finns kartor där områden är utmärkt utifrån hur angelägen en kommunal lösning kan vara. På Gräsö finns många områden märkta som "visst behov", kategorin efter "stort behov", och som ska utredas mer framöver.

Om min fastighet ingår där vet jag inte, men jag misstänker att om man börjar dra vatten- och avloppsledningar så vill man få med alla längs med vägen för att kunna finansiera det.

En stor oro är att kommunen ska låna över en miljard för att bekosta satsningen.

Det handlar om så mycket pengar. Man blir orolig för kommunens ekonomi, det känns osäkrat. Andersson berättar att det finns en påbörjad lösning för att utöka kommunens VA-kapacitet. Med en våtmark som sista reningssteg finns förutsättningar för ett nytt reningsverk i Östhammar, i stället för det befintliga som behöver ersättas.

Det känns sorgligt att man har lagt ner pengar, tid och energi för att skapa det och så kanske man inte tar vara på det.

På grund av att VA-nätet är otillräckligt råder byggstopp i kommunen.

Det vill man komma ifrån, men man hade kunnat göra en miljövänlig plan för avloppen som ligger längs kusten.

Kommunen arbetar för att kontrollera alla enskilda avlopp och många har redan investerat i nya avloppslösningar.

Det har effekt, så jag tycker att det är den vägen man borde gå.

I Norrtälje kommun har man kommit längre i arbetet med att ansluta områden med enskilt VA. Helen Andersson berättar att det har lett till en stämning som hon inte vill uppleva.

Det skrivs varje dag om det. Det är väldigt upprört där.

När de fick reda på planerna för ett par år sedan kostade det ett par hundra tusen kronor att ansluta sig. I dag är kostnaden högre.

Anslutningsavgiften är nästan en halv miljon per fastighet. Sedan måste man själv bekosta allting från anslutningspunkten fram till sitt hus. Då kan det bli tvåhundra tusen till.

Sedan tillkommer en årlig driftskostnad. Även om man inte använder vattnet behöver alla fastigheter i verksamhetsområdet betala vattenavgift.

Helen Andersson är inte nöjd med samrådsmötet. Man tog inte upp finansiering eller ekonomi, och tiden för frågor var kort. De frågor som hans med handlade

Helen Andersson förstår att kommunen vill kunna tillåta nybyggnation, men tycker att man kan ställa kravet att nya fastigheter ordnar enskilda lösningar. FOTO: PRIVAT

alla om ekonomi. De fick veta att anslutning kostar från 200 000 kronor; 250 000 kronor för en större fastighet.

Hon sade ingenting om att man måste bekosta allting själv från anslutningspunkten.

Helen Andersson fick intrycket att de inte var intresserade av att lyssna på de boende.

Man skulle få ställa frågor och lämna synpunkter. Det var väldigt få som hann det. Det var så mycket man hade velat få säga. De ville bara ge en snabb presentation. Vi satt där allvarliga och oroliga, men de tog inte vår oro på allvar.

Hon vill att boende ska få veta om planerna.

Det är förfärligt! Det är enligt planen 1 000 fastigheter som ska tvångsanslutas till enorma kostnader, och de vet inte om det.

Får man tidigt veta vad som är på gång så underlättar det för den ekonomiska planeringen. Helen Andersson säger att en del planerar att uppgradera sin avloppsanläggning.

Behovsutredningen i Östhammar har funnits ett tag, men det här är första steget. Det viktiga är prioriteringsordningen: vilka områden som kommer först och vilka som kommer att läggas in i planen senare.

För områden med ett stort behov gör man en fördjupad behovsutredning för att besluta vilka fastigheter som ska ingå i varje utbyggnadsområde. När den börjar håller man ett nytt

På mötet fick de veta att anslutningen inte ska ske med en gång utan först om några år. Det för-

HAR DU HÅGOT NYHETSTIPS? Kontakta oss på: tips@epochtimes.se

Östhammars kommun planerar att ansluta drygt 1 000 fastigheter till kommunalt vatten och avlopp fram till år 2040. FOTO: HADES HOLMNERUZZI

ändrar dock inte hennes förtröende för kommunledningen, som nu har rubbats.

Hela situationen känns osannolikt, som ett skämt.

Sara Larsson är Gästrikre Vattens kontaktperson för Östhammar kommuns vattentjänstplan. Hon var med på samrådsmötet och säger att planerna är långsiktiga, så det kommer att finnas tid för de boende att få svar på sina frågor framöver.

Hon berättar att det finns en plan för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp i omvandlingsområden där man i dag har enskilt vatten och avlopp, men där kommunens bygg- och miljö-nämnd har bedömt att det, på grund av den samlade bebyggelsen samt miljö- och hälsoskäl, finns ett behov av kommunalt VA.

Vanligen gör man sedan en plan med en prioriteringsordning som sträcker sig 10–20 år framåt.

Behovsutredningen i Östhammar har funnits ett tag, men det här är första steget. Det viktiga är prioriteringsordningen: vilka områden som kommer först och vilka som kommer att läggas in i planen senare.

För områden med ett stort behov gör man en fördjupad behovsutredning för att besluta vilka fastigheter som ska ingå i varje utbyggnadsområde. När den börjar håller man ett nytt

samråd med fastighetsägare. Sedan kommer man i god tid att titta på hur det ska byggas ut och vilken teknisk lösning man ska ha.

Där kommer man också att ha en dialog med fastighetsägare, säger Larsson och fortsätter: Gästrikre Vattens erfarenhet är att det får en stor påverkan bland dem som bor där. Det är många frågor, alltifrån om man kommer att kunna ha kvar sin syrenhäck till hur man ska klara det här ekonomiskt eller om man kan behålla sin enskilda brunn.

De hör av sig minst tre till fem år innan fastigheterna ska anslutas och minst två år innan det är dags att börja gräva.

Hellre är vi ute så tidigt som möjligt även om det skapar frågor. Då får vi med oss vilka frågor som finns så att vi kan svara på dem.

När det gäller kommunens behovsutredning säger hon att man har utgått från vattentjänstlagens rekvisit.

Samlad bebyggelse med 20–30 fastigheter och med behov av skydd för människors hälsa eller miljö. Det ska finnas en känd problematik, till exempel med saltvatteninträngning i dricks-vattenbrunnar och att det är tätt mellan de enskilda avloppen.

Hon förklarar att det finns risk för människors hälsa och för miljön när många enskilda avloppsanläggningar är gamla och av bristande kvalitet.

En behovsutredning kan vara baserad både på inventering på plats och andra tillgängliga uppgifter.

I de här områdena i kommunen har man bedömt att det finns ett behov av allmän VA-försörjning.

Om ett område redan har fungerande VA-försörjning så finns inte det behovet. Men även vissa fastigheter med fungerande VA kan behöva anslutas, berättar hon.

Behovsbedömningen görs områdesvis och finns det ett behov i det området så kommer alla att behöva ansluta sig.

När det gäller planen att stänga Östhammars reningsverk och ansluta Östhammar till Öregrund, säger hon att man har utrett olika alternativ. Hon förklarar att man behöver söka miljötillstånd för att släppa ut renat avloppsvatten från ett reningsverk.

Eftersom statusen i Östhammarsfjärden är så dålig så är det väldigt osannolikt att vi skulle få miljötillstånd för ett utbyggt reningsverk.

Däremot är det troligt att man får tillstånd för att utöka reningsverket i Öregrund.

Sara Larsson bekräftar att finansieringen kommer att ske i huvudsak genom VA-taxelätigheter, vilket omfattar anslutningsavgifter och årliga brukningsavgifter, men också genom driftbidrag från kommunen.

Ekonomi är en viktig fråga för att göra det här så smart som möjligt så att det inte drabbar varken VA-kollektivet eller skattekollektivet orimligt mycket.

” Det skapar så mycket konflikter i bygden, och det tror jag att många kommuner kommer att erfar.

PETER RIDDERSTOLPE
Miljökonsult, Ekologisk teknik

En behovsutredning kan vara baserad både på inventering på plats och andra tillgängliga uppgifter.

I de här områdena i kommunen har man bedömt att det finns ett behov av allmän VA-försörjning.

Om ett område redan har fungerande VA-försörjning så finns inte det behovet. Men även vissa fastigheter med fungerande VA kan behöva anslutas, berättar hon.

Behovsbedömningen görs områdesvis och finns det ett behov i det området så kommer alla att behöva ansluta sig.

När det gäller planen att stänga Östhammars reningsverk och ansluta Östhammar till Öregrund, säger hon att man har utrett olika alternativ. Hon förklarar att man behöver söka miljötillstånd för att släppa ut renat avloppsvatten från ett reningsverk.

Eftersom statusen i Östhammarsfjärden är så dålig så är det väldigt osannolikt att vi skulle få miljötillstånd för ett utbyggt reningsverk.

Däremot är det troligt att man får tillstånd för att utöka reningsverket i Öregrund.

Sara Larsson bekräftar att finansieringen kommer att ske i huvudsak genom VA-taxelätigheter, vilket omfattar anslutningsavgifter och årliga brukningsavgifter, men också genom driftbidrag från kommunen.

Ekonomi är en viktig fråga för att göra det här så smart som möjligt så att det inte drabbar varken VA-kollektivet eller skattekollektivet orimligt mycket.

Per capita blir det 80 000 kronor.

Det här bygger på ett gammalt synsätt att vattenförbrukningen alltid ökar och att allt avloppsvatten ska ner i ett långt rör med ett nytt modernt reningsverk i slutet av röret.

Han säger att kommunerna som gör VA-utredningar utgår från en felaktig uppfattning att kommunalt vatten och avlopp alltid är bättre för miljön än enskilda lösningar. Det har för följden att många fastighetsägare runt om i landet tvingas betala höga kostnader för att anslutas till det kommunala VA-nätet.

Det är en väldigt oroande utveckling.

Ridderstolpe menar att behovsutredningarna som ska göras enligt VA-tjänstlagen inte alltid är tillräckliga.

Man gör ofta en starkt byggprodukt, där man ringar in områden med hus – omkring 20 stycken – som ligger närmare än 150–200 meter från vattenkanten.

Han berättar att man strävar på geologiska kartor, status på vattendrag och sedan bedömer risker för oöverskott. Genom att se till sårbart vill kommunalt VA noteras man områdets möjlighet.

Ligger det nära så är det billigare och därför är dessa

Peter Ridderstolpe är en av flera VA-expert som är kritiska till planerna. Han har tidigare bott i kommunen och som kommun-ekolog arbetat med dessa frågor.

Den här lösningen är föråldrad och kommer att kosta så mycket pengar så jag tror inte att det finns motstycke i hela landet.

Fortsettelse på sidan 12

VA-bolaget: Kommer ha en löpande dialog

Fortsättning från sidan 11

områden högre prioritet. Men det är inte så vattentjänstlagen är tänkt att fungera. Det är bara hälso- och miljöskäl som ska bedömas, inte ekonomiska aspekter.

Enligt vattentjänstlagen, LAV, är kommunen skyldig att ordna vatten- och avloppsomsörjning när enskilda lösningar inte fungerar.

– Om man har väldigt problem med avloppen – det förekommer verkligen en sjö eller badvik, eller det är problem med dricksvatten: det finns inte tillräckligt, det är salt i eller förorenat av avloppsvatten – och man utreder det och kommer fram till att man inte kan lösa det med enskilda anläggningar, då har kommunen en skyldighet, säger han och fortsätter:

– Nu slarvar man förbi behovsbedömningen, man tar inte reda på hur situationen verkligen ser ut och om eventuella problem faktiskt kan lösas med enskilda VA-lösningar. Inte sällan görs bedömningen utifrån vad kommunen bedömer är lönsamt. Det handlar inte längre om miljö- och hälsoskydd och omsorg om de enskilda som bor där ute, utan om snäva ekonomiska intressen i kommunerna.

Enligt LAV ska man när man har visat att det finns problem för hälsa eller miljö sedan se hur det kan lösas enskilt. Först därefter är en gemensam lösning aktuell. Men eftersom LAV är teknikneutral så måste man inte dra slangar till vatten och avlopp,

utan man kan utreda andra lösningar, förklarar han.

– Man kan mycket väl välja sorterande system och egna brunnar eller ett lokalt reningsverk med gemensam vattenförsörjning.

Ridderstolpe påpekar att kommunerna måste följa miljöbalkens krav på att alltid välja den teknik som är bäst lämpad för ändamålet. Han säger att vattensnål teknik i kombination med sorterande avlopp ofta är det bästa i skärgårdsbygd, ur miljö- och hälsoskydds synpunkt.

– Det ökar kapaciteten i reningsverken och minskar risken för påverkan på yt- och grundvattenrecipienten. Det har många goda effekter.

Han säger att man i Östhammar kan ha sett över andra alternativ, men att det inte står i vattentjänstplanen.

Ridderstolpe pekar på att kommunernas vattentjänstplaner ofta för fram övergödning som ett skäl till att införliva enskilda till kommunal verksamhet.

– De små avloppen har emellertid normalt liten betydelse för övergödning. Det stora hotet för skärgårdsvikarna är muddring, båttrafik och hårt fiske.

Fler bryggor och större båtar skulle därför skapa problem.

Peter Ridderstolpe berättar att man i områden som ska anslutas i Norrtälje reagerar på de höga kostnaderna.

Det händer att boende i sådana områden runt om i landet inte kan betala det som krävs och därför behöver flytta.

Sara Larsson var en av Gästrikre Vattens representanter vid samrådsmötet i Östhammar den 17 oktober. FOTO PRIVAT

– Då kommer nya köpstarka människor, och de ska ha brygga och båt som innebär ökat slitaget på naturen. Så det blir ett omvänt miljöarbete. Det här visar hur

”**Gästrikre Vattens erfarenhet är att det får en stor påverkan bland dem som bor där.**”

SARA LARSSON
Kommunansvarig, Gästrikre Vatten

otroligt viktigt det är att man gör planerna noggrant och inte överdriver problem och risker med de små VA-anläggningarna.

Det finns dock en möjlighet att säga nej. Han säger att om man anser att kommunen gör felaktiga bedömningar så bör man framföra sina synpunkter och vid beslut om tvångsanslutning kan man överklaga. Efter kommunfullmäktiges beslut om att ansluta ett verksamhetsområde till kommunalt VA-nät har man tre veckor på sig. Beslutet brukar dock inte meddelas per brev, utan man behöver bevaka kommunens webbplats.

– Men vem läser där? Människor blir tagna på sängen när beslutet redan är taget och överklagandetiden har gått ut. Då går det inte att gå till en juridisk instans.

Det han tycker är mest oroande är påverkan på samhällsklimatet.

– Det skapar så mycket konflikter i bygden, och det tror jag att Östhammar och många andra kommuner kommer att erfa. Det är inte roligt. Jag har varit med om fall där man blir så förbannad att man inte längre talar med varandra. Och många måste flytta och är fullständigt förkrossade.

– Det kommer att kosta kommuninvånarna så mycket pengar och det kommer att bli sådana uppslitande konflikter när de börjar förstå vad som är på gång.

Epoch Times har sökt Östhammars kommun, som inte har hunnit svara innan pressläggning. ■

FAKTA

Lagen om allmänna vattentjänster

Lagen om allmänna vattentjänster, LAV, syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Kommunen har en skyldighet att ordna vattentjänster. Om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller för miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse så ska kommunen bestämma det verksamhetsområde där tjänsten behövs.

Särskild hänsyn ska tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Kommunerna har från 2024 krav på sig att ha en vattentjänstplan.

Kommunen ska pröva om vattentjänstplanen är aktuell minst vart fjärde år. Innan kommunen antar eller ändrar en plan ska man samråda med fastighetsägare och myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse av planen.

KÄLLA: LAGEN OM ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER

Nyckelpigan, kanske en av de mest populära insekterna, delar sitt universum med miljontals andra insekter som nu kommer att kartläggas i DarkTree. FOTO: PUBLIC DOMAIN

Världens insekter kartläggs

PROJEKTET DARKTREE, som drivs av Naturhistoriska riksmuseet, KTH och Linköpings universitet, har fått 24 miljoner kronor. Med pengarna ska man under fem år arbeta med en ny typ av kartläggning av världens insekter.

Camilla Johansson
camilla.johansson@epochtimes.se

☛ Det finns miljontals insektsarter i världen, och majoriteten av dessa är fortfarande inte beskrivna av forskare. Inte heller vet man speciellt mycket om deras evolution och påverkan på vårt ekosystem. Det ska nu forskningsprojektet DarkTree ändra på, och för att åstadkomma detta har man i oktober tilldelats 24 miljoner kronor från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Förutom kartläggningen av insekterna och deras evolution ska studien också utveckla nya metoder som kommer att ha stor betydelse för framtida forskning och miljöövervakning.

Man vet att insekter har funnits i åtminstone 300 miljoner år, det vill säga redan 70 miljoner år innan de första dinosaurierna dök upp. Under den tid som har passerat sedan dess har de utvecklats en enorm artrikedom och återfinns i alla livsmiljöer utom i havet.

Biologer världen över bedriver en ojämn kamp för att beskriva alla arter; drygt en miljon har fått namn så här långt, men dessa utgör bara en bråkdel av den verkliga mångfalden. Forskningsprojektet DarkTree, som kommer att drivas från Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm, ska nu kartlägga de outforskade, "mörka", delarna av insekternas släkträd och ge den första rättvisande bilden av den mångfald som världens insekter utgör.

Det kommer att ge helt nya möjligheter att analysera hur och

varför alla insekter har uppstått.

Arbetet kommer att sträcka sig över fem år och leddas av Fredrik Ronquist, professor vid Naturhistoriska riksmuseet. I arbetet med studien kommer man att samarbeta med Kungliga Tekniska Högskolan och Linköpings universitet.

– Vi hoppas hitta tidigare okända evolutionära processer och vi kommer att få nya insikter i mångfalden och utvecklingen av de mikroorganismer som lever i symbios med insekter, säger Fredrik Ronquist och fortsätter:

– Vårt projekt kommer också att avslöja hur tidigare okända insekter lever och vilken roll de spelar i ekosystemen.

Studien baseras på det unika insektsmaterial som samlats in i projekten Insect Biome Atlas (IBA) och LifePlan. Totalt omfattar det 35 000 prover från hela världen. Uppskattningsvis innehåller de mer än 30 miljoner insekter av drygt en miljon arter, de flesta inte tidigare beskrivna men nu analyserade med så kallad metastreckkodning.

De senaste åren har kartläggningen av arter kraftigt accelererat tack vare nya revolutionerande metoder för arbe-

stämning. Man undersöker inte längre insekt för insekt, utan kan nu utvinna DNA från hundratals insekter på en och samma gång. Projektet DarkTree kommer dock att gå mycket djupare genom att ta fram en bild av arternas hela arvsmassa, det så kallade genomet, i stället för som tidigare endast korta sekvenser av DNA, det man brukar kalla streckkods-DNA.

För att identifiera insekterna i varje prov kommer projektet DarkTree att kombinera genetiska data med information om den fysiska skepnaden framtagen med hjälp av datorseende. Projektet kommer att utveckla nya statistiska metoder för att rekonstruera släkträd med miljontals arter.

Fredrik Ronquist menar att Dark Tree-projektet lägger en ny och bredare grund för framtidens insektsforskning.

– Det här betyder att vi kan överkomma begränsningarna med traditionell taxonomi och mycket snabbare bygga ett representativt släkträd för insekter. Vi kommer att få en helt ny, betydligt mer komplett bild av insekternas värld och ha nya effektiva metoder för framtida forskning, säger han.

FAKTA

Insekter

Insekter är den största djurgruppen som finns på jorden.

Antalet beskrivna arter uppgår till cirka en miljon, men medräknat dem som ännu inte är beskrivna kan antalet uppgå till 50 miljoner arter.

Insekter hör till leddjurens, och ingår i gruppen ryggradslösa djur.

De har i regel vingar, i regel två par, som till exempel fjärilar, eller ett par, som flugor. Det finns även de utan vingar, som myror, som förvisso ofta har vingar en kort tid av sitt liv.

Gemensamt för insekter är att de tidigt i livet genomgår en metamorfos, där de förvandlas från larver till fullt utvecklade insekter.

Många insekter är ovärdiga för pollinering av blommar, fruktträd och grönsaker.

KÄLLA: WIKIMEDIA COMMONS

Bakterieutbrott väntar – ”inte en vanlig topp”

Sverige står inför det största mykoplasmautbrottet på flera år. Bakterien kan i vissa fall leda till lunginflammation. – Det är inte bara en vanlig topp, utan det är nog mer än vad man annars ser, säger statsepidemiolog Magnus Gisslén.

Anja Haglund/TT

☛ Mykoplasma är en bakterie som orsakar feber, huvudvärk, ont i halsen och torrhosta. Smittan kommer kraftigare vissa år och detta är ser ut att bli ett "mykoplasma-år".

– Det finns mycket som tyder på att vi har mer nu än tidigare toppar innan pandemin, säger Magnus Gisslén, som också är infektionsläkare och professor vid Sahlgrenska akademien.

Mykoplasma är ingen anmälningspliktig sjukdom och det

finns inga officiella siffror över antalet fall.

Men Folkhälsomyndigheten ser dels att antalet laboratoriebekräftade fall – som tas på personer som blivit svårt sjuka – ökar, dels att sjukvården rapporterar att fler läggs in.

Smittan sprids vanligen bland unga, exempelvis i skolan, och sedan vidare i familjer.

– Det är liknande symptom som vid andra luftvägsinfektioner med låg feber, huvudvärk, heshet och torrhosta. Hostan kan sen sitta i ganska länge, säger Gisslén.

För de flesta blir mykoplasma inte mer än så. Men ungefär en av tio som smittas drabbas av lunginflammation.

– I de allra flesta fall är lunginflammationen så pass lindrig att den går över av sig själv. Men en liten del blir sämre och behöver antibiotika.

Statsepidemiolog Magnus Gisslén. FOTO: OSCAR OLSSON/TT

Inkubationstiden är relativt lång och det dröjer två till tre veckor från smitta till att sjukdomen bryter ut.

Till skillnad från covid är det inte de vanliga riskgrupperna

små barn som löper störst risk att bli svårt sjuka, utan ungdomar och unga vuxna. Där är mykoplasma den vanligaste orsaken till lunginflammation.

Små barn slipper ofta sjukdom

helt eller blir kanske bara lätt förkylda.

Hur vet man om det är mykoplasma man har eller bara en förkylning?

– Det kan man inte veta. Har man en långdragen hosta kan det vara mykoplasma, men det skulle också kunna vara kikhosta eller något virus, säger Gisslén.

Att mykoplasma ser ut att toppa i år har delvis sin förklaring i pandemin när många isolerade sig hemma. Det har lett till att immuniteten för flera sjukdomar är lägre.

Folkhälsomyndigheten råder den som är sjuk att stanna hemma, så länge man har feber och är påverkad.

– Får man ordentlig påverkan på sitt allmäntillstånd, kanske ont i bröstet, svårt att andas eller ont i ryggen, ska man höra av sig till vården via 1177, säger Magnus Gisslén.